

Beste lezer,

tegenwoordig zijn de populairste sporten in Vlaanderen ongetwijfeld voetbal en wielrennen. Maar we mogen niet vergeten dat die eigenlijk maar sinds een goeie honderd jaar hun grote opgang kennen. Letterlijk eeuwenlang was dat heel anders.

Als we wat afstandelijker naar onze geschiedenis kijken, dan steken er op dat vlak twee andere activiteiten met kop en schouders bovenuit: boogschieten en duiven...

Beiden combineerden twee facetten: het aangename en het nuttige.

Boogschieten bood een aantrekkelijk tijdverdrijf én naast collectieve ook individuele bescherming.

Om nog van de jacht te zwijgen.

De duiven gunden hun liefhebbers het kweek- en competitieplezier samen met een welkome aanvulling op culinair vlak.

Erfgoed heeft nogal eens de neiging zich wat eenzijdig op materiële objecten van papier tot stenen te focussen. En op "grote gebeurtenissen" en "belangrijke figuren".

Het meer banale leven-van-alledag wordt dan al vlug eens verwaarloosd. Nochtans was het precies dat gewone alledaagse waarmee onze voorouders in hun leefomgeving het overgrote deel van hun tijd doorbrachten (net als wijzelf nu).

En tegelijk is dat ook het aspect dat omwille van het "evidente" en "kleine" achteraf vaak het moeilijkst te reconstrueren valt.

Want wie neemt nu de moeite om zoiets te gaan documenteren en bewaren?

We zijn dan ook blij dat we een man hebben kunnen strikken die zowat een halve eeuw theoretische én praktische kennis plus ondervinding over die duivensport met zich meedraagt. En die het ook nog met al zijn gedrevenheid en passie voor het onderwerp op papier wou zetten en daarmee een dubbelnummer vulde (het tweede deel volgt over enkele dagen).

Tijd dus om hem nu aan het woord te laten...

Eric Van Baelen,
ondervoorzitter.

KIJK... DUIVEN !

deel 1

André Moonens

DE GESCHIEDENIS VAN DE POSTDUIF.

Er bestaan veel gissingen over de herkomst van de hedendaagse postduif.

Het enige dat vaststaat, is dat voor onze jaartelling al met duiven in Perzië, Griekenland en Egypte werd gespeeld. Waar precies de oorsprong ligt is niet met zekerheid te zeggen.

Wat men toen al wel wist, waren de belangrijkste kwaliteiten van de duif: oriëntatievermogen, snelheid, gehechtheid aan eigen omgeving en hok en vasthoudendheid. Toen al maakte men daar gretig gebruik van.

Duiven waren altijd te vinden bij mensen en hun behuizing. Maar er waren ook liefhebbers die duiven hielden uit genegenheid en met hun duiven werkten. Zeker is ook dat al in de oudheid een bescheiden selectie plaatsvond. De Griek Taurosthenes [*Ταυροσθένης*] uit Agina was zo'n liefhebber. Hij beschikte reeds over min of meer geselecteerde duiven. Het is bekend dat deze man aan de Olympische spelen meedeed, en met succes. Om zijn overwinning aan de verwanten in zijn dorp mee te delen gebruikte hij de snelste bode van zijn tijd: de duif...

Perzen, Romeinen en Egyptenaren volgden alras zijn voorbeeld. Steeds ging het erom in tijden van oorlog, belegering en

rampen zo snel mogelijk berichten over te brengen. Primitieve duiventorens zijn al gesignaleerd in de Middeleeuwen. Specifiek wordt hier in het jaar 1146 melding van gemaakt bij de Arabieren onder het bewind van de kalief Nuridin van Bagdad.

Door de kruistochten verspreidde zich het gebruik van duiven over haast alle delen van Europa. Ze werden als nuttige koeriers, niet alleen voor militaire doeleinden maar vooral voor het overbrengen van privé-boodschappen, ingezet.

In West Europa werd van de reisduif vanaf het begin van de negentiende eeuw gebruik gemaakt. De oprichter van het persagentschap Reuter deed dat in 1800 duiven voor zijn berichtgeving. Ook de nederlaag van Napoleon op het slagveld van Waterloo in 1815 werd door de snelle vliegers overgebracht. Het befaamde bankiershuis Rotschild heeft mede aan de snelheid van dit bericht zijn rijkdom te danken.

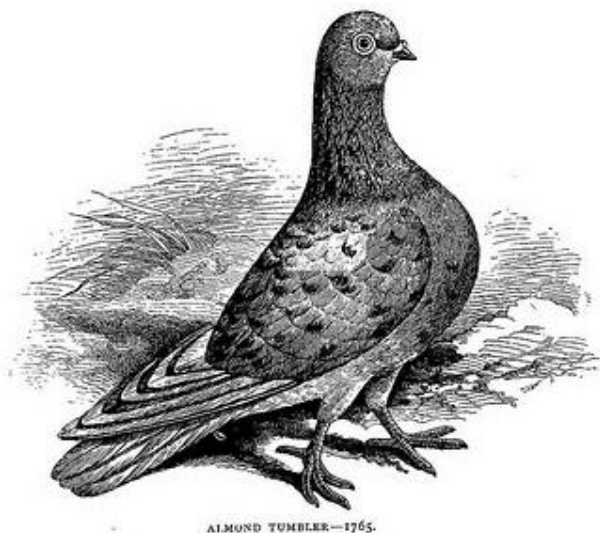
De duif was in de communicatie van die dagen van vitaal belang. Dat is vooral verklaarbaar doordat het zogenaamde kabeltransport, de telefoon en de telegraaf, nog niet bestond. Er werd dan ook het nodige van deze dieren geëist en dat leidde tot een zekere selectie van de duiven. Wegblijvers en telaarcomers werden toen ook al niet meer

gebruikt voor de teelt van duiven die de berichten op een behoorlijke manier konden overbrengen.

Van een georganiseerde hobby-beoefening was er in die tijd nauwelijks sprake en de eerste verenigingen ontstonden in België tussen 1815 en 1825.

In Luik werd in 1815 de eerste officiële duivenmaatschappij opgericht. Antwerpen volgde in 1825 en Brussel kende het ontstaan van de eerste maatschappij in 1826, waarna andere steden en dorpen volgden. Zo bestonden er in België rond 1850 al een flink aantal verenigingen, zodat dit land terecht de bakermat genoemd mag worden van de hedendaagse duivensport.

Al in het eerste boek van de bijbel is sprake van de duif. In Genesis 8: 6-11 zendt Het verhaal gaat dat Noach namelijk tot drie keer toe een duif uit de ark wegstuurt om te zien hoe het na de zondvloed met het aardoppervlak is gesteld. De eerste keer kan zij geen rustplaats vinden op het water en keert ze onverrichterzake terug. De tweede maal brengt zij een verse olijftak van haar verkenningstocht mee. Van haar laatste "lossing" vanuit de ark blijft zij weg, een teken dat de zondvloed definitief voorbij is.

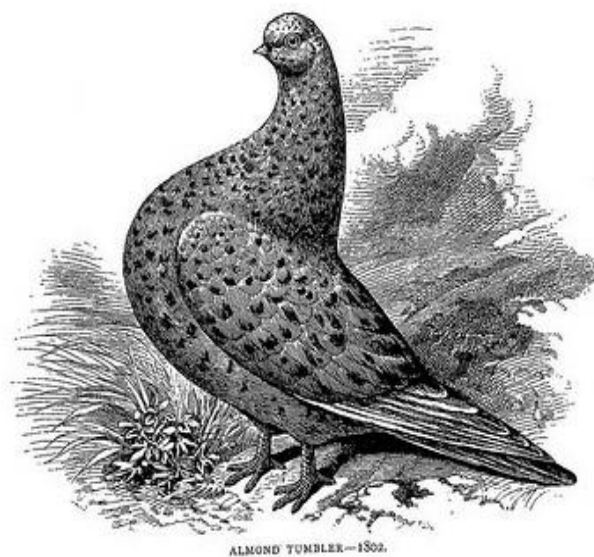
In de oude beschavingen aan de Middellandse Zee stond de duif in hoog aanzien. Natuurlijk, de Romeinen kenden het dier als een gewaardeerd onderdeel van de feestdis. Dat neemt echter niet weg dat dezelfde duif ook nog een verheven functie had als begeleider van Venus, de godin van de schoonheid, liefde en natuur.

Grieken en Romeinen beschouwden de duif daarnaast ook al als een uitstekende koerier om de uitslag van de sportieve handelingen en/of krijgshaftige daden over te brengen.

DE OORSPRONG ?

Het nieuws van de Olympische spelen maar ook het herhaaldelijk treffen tussen Grieken en Perzen werd niet zelden door tussenkomst van de duif in verre oorden bekend, namelijk door de holenduif of tortelduif. Zij behoren tot een andere soort, waar de postduif niet kan van afstammen.

Verhalen over een geslaagde kruising tussen een houtduif en een postduif zijn net zo twijfelachtig als de mededelingen over kruisingsproducten tussen kip en fazant... die hebben minimaal ook een geurtje van ongelooftwaardigheid.

"De hoenderhof" van Jan Steen (1660)

De meest voor de hand liggende *stamduif* waarmee de eerste liefhebbers uit voormelde landen werkten, was de *rotsduif*. De rotsduif heeft precies dezelfde kenmerken als de postduif. Die kwam en komt vrij veel voor in de landen rondom de Middellandse Zee. Men kan stellen dat de rotsduif in Europa, India, westelijk Azië en Noord Afrika inheems is. De vogel is tamelijk tam, went makkelijk aan mensen en heeft bovendien dezelfde stam als de postduif.

Belangrijk is ook het vliegbeeld van de rotsduif. Dat komt helemaal overeen met dat van de postduif. Dit alles bestempelt de rotsduif tot de meest aannemelijke toenmalige postduif.

Sedert Charles Darwin omstreeks 1850 zijn studie over de tamme duif maakte, is men het er vrij algemeen over eens dat deze rotsduif de voorouder van alle tamme duivenrassen is. De gelijkenis met de postduif is in ieder geval opvallend groot.

De rotsduif, door de oude Grieken, Egyptenaren en Perzen vermoedelijk tot huisdier gemaakt, is bovendien ook de oorsprong van vele bekende sierduivenrassen. Wat de kwekers er in de loop van de honderden jaren van gemaakt hebben, roept bewondering op. Dat kweken is

honderden jaren geleden begonnen: dit is bijvoorbeeld te zien op de schilderijen van oude meesters, waar vaak duiven in voorkomen (raadsheren, meeuwtjes, kroppers en nog vele andere).

Het is daarom waarschijnlijk dat de rotsduif soms zelfs al over het begin van een kuif, jabot, een spreidstaart of een ballonkrop beschikte. Vanaf 1800 bestaat er een beter en vollediger beeld van ontwikkeling. België kan daarvoor weer als voorbeeld dienen.

In het begin van de 19de eeuw werd er met sierduiven gevlogen.

Rond 1800 signaleerde men kleine kroppers die vanuit Brugge, Rijsel en Antwerpen vlogen.

De Gentenaars speelden toen liefst met die kleine kroppers.

In Luik kwamen kleine zwarte vogeltjes met korte snaveltjes, krachtig gebouwd en met donkere ogen, vooraan op de uitslag te staan. Het zijn dan ook deze vogels die de grondleggers werden van de latere Luikse duif. Gekruist met de Antwerpse duif leverde dat de postduif op.

De Luikse kortbekken werden eerder al succesvol gekruist met de Gentse kroppersachtige duiven en ook dat leverde een goed resultaat op. Nog betere resultaten leverde een kruising op van tuimelaars met de Luikse duif, tenminste op de kortere afstanden. Voor betere resultaten op de langere afstanden werd de "Engelse bek" beproefd, een carrier van het oude type.

Uit kruising met wat aan tuimelaars en dergelijke aanwezig was, kwam de Antwerpse duif naar voren: een vogel met een forse gestalte, een goed lichaam en een opgerichte houding. Andere kenmerken van deze duif waren: een wat lange kop met goed ontwikkelde neusvleugels en ogen, verschillend van kleur, van kastanjebruin tot praktisch wit.

De Antwerpse duif beschikte over een snelle vlucht. Aanvankelijk waren in de kruisingsproducten nog veel kenmerken van zowel de Luikse als de Antwerpse. Nog in 1925 kwamen kleinere geblokte kortbekken voor met jabots die sterk deden terugdenken aan de Luikse duif. Maar er waren ook grotere, langere typen, hoog op de poten, met grove koppen: duidelijk nazaten van de Antwerpse duif. Tot op de dag van vandaag zijn er nog duiven met overblijfselen daarvan en duiven met geweldige veren aan hun poten.

Alleen al deze opsomming van de meest voorkomende kruisingen in het verleden geeft aan hoeveel werk er verzet is, bewust en onbewust, om tot de postduif van vandaag te komen. Daarvoor waren vasthoudendheid, fokkerstalent, inzicht en zoveel meer nodig. Men fokte naar modellen, kleuren, productievermogen en andere eigenschappen. Extra voeding, goede huisvesting en andere factoren hielpen daarbij een handje. Postduivenliefhebbers selecteren op kracht, gezondheid, snelheid en scherp oriëntatievermogen.

Het zijn deze eigenschappen die onze gevederde atleten niet kunnen missen en die de basis vormen voor de sport. Selectie zorgt ervoor dat de duiven steeds beter worden, dat het aantal goede steeds groter wordt... maar de beste van nu zijn wellicht weinig beter dan de beste van pakweg vijftig jaar geleden.

Letterlijk en figuurlijk heeft de postduif vanaf het begin van de 19e eeuw zijn vleugels over de wereldkaart uitgeslagen. De liefhebberij die miljoenen een leven lang in de ban houdt, heeft zich in de moderne tijden vanuit de bakermat België verspreid.

Vanwaar komt die enorme belangstelling voor de duif in het verleden, maar vooral in het heden? Het antwoord is simpel: steeds bleek het de grote aantrekkingskracht tot de dieren

te zijn tezamen met het nut van het kunnen overbruggen van grote afstanden in betrekkelijk korte tijd.

Steeds was er de verbazing dat duiven feilloos hun hok wisten terug te vinden. Heersers van vroeger wachtten in spanning op de postduif met het bericht van de overwinning. De hedendaagse liefhebber kent ook eenzelfde spanning maar dan wel op een sportiever vlak. Zijn duiven zien kans om bij een goede weersgesteldheid in één ruk afstanden van acht, negenhonderd kilometer onder hun getrainde vleugels te laten voorbijglijden.

ORIËNTATIEVERMOGEN OF NAVIGATIE

De basis van vliegen is het oriëntatievermogen: hoe vinden de duiven hun weg? Waardoor zijn ze in staat om naar dezelfde stad of streek of naar totaal verschillende bestemmingen te vliegen? Hoe werkt dat als ze met duizenden tegelijk gelost worden? Hoe werkt dat als ze alleen gaan, zonder steun van de anderen of van de *klad*?

Ongetwijfeld is een gezamenlijke vlucht van losplaats tot thuis gemakkelijker dan het alleen of met een paar andere duiven vliegen. Ook duiven die een mindere vorm hebben, kennen een moeizamere vlucht. Dat kan deels te wijten zijn aan een falend oriëntatievermogen. Tenslotte heeft een goede gezondheid en vormcurve ook een sterke invloed op de rui, de stofwisseling en de vlieglust. Men kan stellen dat de duivensport uitgerekend haar bestaan te

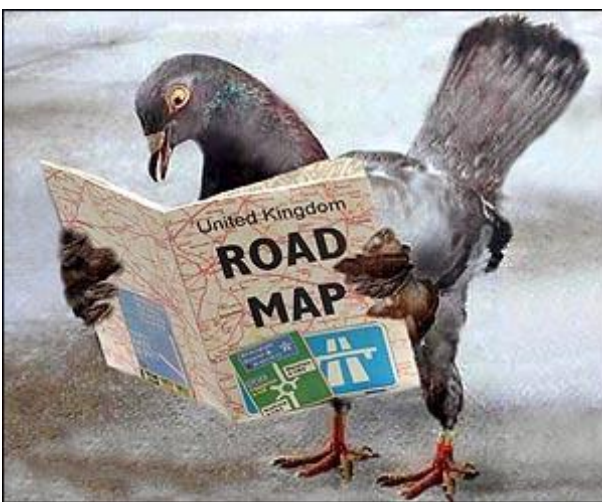
danken heeft aan deze eigenschap van de duif.

Om te beginnen de naam van het verschijnsel: "oriëntatievermogen". Een betere omschrijving zou zijn: *navigatievermogen*. Navigatie is een stuk moeilijker dan oriëntatie.

Om vanuit een onbekende lossingsplaats het hok te vinden moet een duif veel meer doen dan zich alleen maar oriënteren. Niet alleen moet hij weten waar hij zich bevindt, of met andere woorden de geografische plaats van dat onbekende punt bepalen ten opzichte van het hok. Het dier moet daarna koers zetten naar het hok... en die koers kunnen aanhouden.

Navigatie is dus een proces dat in 2 fazen verloopt.

Ter verduidelijking: de mens. Om zich te oriënteren kan hij een beroep doen op een kompas. Dat instrument wijst hem de weg naar het noorden. Vanuit die windrichting kan hij de andere windrichtingen afleiden. Maar staat de mens op een onbekend punt en weet hij niet of hij daar vanuit het noorden of het zuiden is gekomen, heeft hij niets aan een kompas alleen. Hij ziet wel wat noord of zuid is, maar welke kant hij dan uit moet, daar heeft hij het raden naar. Pas als die persoon, op een kaart bijvoorbeeld, kan bepalen waar hij juist ten opzichte van zijn doel is, kan hij de exacte weg terug inslaan.

De "kaart & kompastheorie" voor de navigatie van duiven is voor het eerst gebruikt door Kramer.

Hij ontdekte het zogenaamde "zonnekompas" van de duif, gebaseerd op het zien van de zon. Nu verplaatst de aarde zich in de loop van de dag voortdurend ten opzichte van de zon. De duif moet dus rekening houden met die verplaatsing. Dat gebeurt dankzij een "inwendige klok" die nauwkeurig de tijd aangeeft en zo zijn koers voor de draaiing van de aarde compenseert. De duif kan op die manier de zon gebruiken.

Kan... want onderzoeken hebben ondertussen aangetoond dat er bij die oriëntatie nog heel wat meer komt kijken. Professor Keeton, één van de pioniers op het gebied van de oriëntatie, heeft de overtuiging aangevochten dat de duif alleen maar de zon hoeft te kunnen zien om zich te oriënteren. Keeton nam waar dat duiven die gewoon waren hun trainingsvluchten bij alle weer- en windomstandigheden uit te voeren, zich ook bij proefvluchten bij volledig bedekte hemel konden oriënteren. Die "bedekte hemel" is overigens nog iets heel anders dan mist. Keeton bond de duiven magneetjes op de rug of de kop en volgde dan hun vliegbewegingen. De conclusie was dat, als de zon niet zichtbaar is, de duif een andere inlichtingenbron aanspreekt. Men vond die bron in het aardmagnetisch veld.

Op die manier werd een tweede kompas ontdekt dat de duif, zo nodig, gebruikt: het *magnetisch kompas*. Het aardmagnetisch veld heeft op sommige plaatsen sterke afwijkingen van het normale stramien. Ook op die plaatsen werden duiven losgelaten. Bij die experimenten bleek dat die duiven wel hun hok bereikten, maar dat ze heel slecht vertrokken. Anders was het als de duiven al op de vluchtlijn zaten. Dan werden zij bij het passeren van een magnetisch abnormale streek niet meer beïnvloed.

Met dit alles is het magnetische kompas zeker nog niet volledig opgehelderd. Nog steeds is

niet helemaal duidelijk waar precies in het duivenlichaam het magnetische veld opgespoord wordt.

Men heeft het ook al eens gehad over de “K-factor”. Deze K-factor is een parameter die ook in de luchtvaart en de ruimtevaart gebruikt wordt. Deze factor geeft aan hoe sterk de magnetische straling is. Bij een cijfer van meer dan 5 spreekt men over een magnetische storm. Deze kan ontstaan bijvoorbeeld bij hevige erupties op de zon waarbij grote hoeveelheden zonnevlammen vrijkomen en de aarde beïnvloeden.

Gezien onderzoek uitgewezen heeft dat duiven zich voor een groot deel oriënteren op basis van magnetische straling, is het dan ook niet verwonderlijk dat bij een hoge K-factor de duiven veel meer last hebben om de juiste weg terug te vinden.

Wel heeft een onderzoek aan de universiteit van Wenen aangetoond dat bij onze reisduiven een orgaan aanwezig is, blijkbaar in de neus, dat magnetiet bevat. Magnetiet dient in dit geval waarschijnlijk om magnetische straling te detecteren. In ieder geval is magnetiet bij reisduiven in veel grotere mate dan bij bijvoorbeeld houtduiven, tortels, holeduiven enz. aanwezig.

Het is mijn ervaring dat telkens de K-factor hoger ligt dan 2 of 3 de vluchten slecht verlopen. Bij waarden van 4 of meer zijn de vluchtverlopen ronduit slecht. Het is dus niet enkel het weer dat bepalend is voor een goed verloop van de vlucht en het is opvallend dat in een seizoen waar de K-factor zelden onder de 2 komt, er een groot getal verliezen te noteren valt. Dat kan tevens te maken hebben met de zon, want volgens meteorologen is de zon, zelfs als ze zich niet teveel laat zien, bijwijlen zeer actief wat betreft erupties en de daarmee gepaarde magnetische storingen.

Behalve het zonnekompas en het magnetisch kompas, zijn dankzij verfijnde technieken en apparaten, de jongste jaren nog andere

invloeden ontdekt die meespelen of mee kunnen spelen bij de navigatie van de duif.

Enkele daarvan:

- Duiven zijn gevoelig voor geringe veranderingen in de *barometerdruk*. Ze voelen verschillen aan van 10 milliliter waterdruk, ofwel een hoogteverschil van 10 meter. Het is waarschijnlijk dat alleen al deze gevoeligheid hen in staat stelt om bij de terugvlucht onder de gegeven weersomstandigheden de gunstigste luchtlaag op te zoeken en daar te blijven.
- Duiven kunnen, in tegenstelling tot een mens, *gepolariseerd licht* zien. Dat wil zeggen dat de zon als kompas bruikbaar blijft, ook bij gedeeltelijk bewolkte hemel. De zon is dan wel voor de mens onzichtbaar, maar in kleine stukjes blauw kunnen de duiven door het natuurkundige proces van polarisatie en verstrooiing van licht, toch de zonerichting zien.

- Ook *ultraviolet licht* kan doordringen tot het netvlies van het oog van de duif. Het is echter nog niet geweten of de duif daar daadwerkelijk iets mee doet.

- Het *gehoor* van de duif is in staat atmosferische geluiden op te vangen met een zeer lage golflengte, afkomstig van bijvoorbeeld aardbevingen en magnetische stormen. Deze geluiden planten zich over grote afstanden voort.

Het is niet uitgesloten dat deze infrasone geluiden de vliegende duif navigatie of weerkundige informatie opleveren. Ook de geluiden van de wind spelen hierbij een rol. De perceptie van die geluiden wijzigen onder invloed van de luchtverplaatsing, veroorzaakt door de duif die de lucht doorklieft.

De liefhebber kan dit in de praktijk ook waarnemen. Een duif in een bepaald stadium van de rui kan geen succes oogsten op de vluchten wanneer de speciale veertjes ontbreken die zich als een filter boven de gehooringang bevinden. De geluiden van de wind tijdens de vlucht leveren dan afwijkende klanken op die de duif dan verkeerd inschat.

- Over de invloed van het *reukzintuig* verschillen de wetenschappers van mening. Toch dient gezegd dat duiven zich slecht oriënteren als er iets niet in orde is met de voorste luchtwegen, bij kopziekten bijvoorbeeld. Vooral bij jonge duiven levert dat forse verliezen op. Het is heel goed mogelijk dat dit het gevolg is van aantasting van de reukzin. Ook mensen ruiken minder scherp en proeven minder als ze verkouden zijn.
- Lange tijd gingen duivensporters uit van de veronderstelling dat *landschapkenmerken* een rol bij de oriëntatie speelden. Vertrouwde punten in het landschap spelen echter hoogstens een rol bij het laatste deel van de vlucht en zij kunnen de duif net aanzetten tot nog grotere speed.

Alles wel overwogen heeft de praktische duivenliefhebberij nog altijd meer aan de gegevens over de snelheid waarmee de duiven terugkeren, want die snelheid zorgt voor de volgorde van de prijzen in de wedvluchten en is daardoor de basis van de schifting en de selectie.

MOTIVATIE

Dit is een uitermate belangrijke voorwaarde voor sportbeoefening, zeker aan de top. Psychologische of fysiologische motivatie brengt de duiven ertoe om zich naar huis te spoeden.

Dat kan zowel door toepassing van het weduwschapsspel als het natuurlijk spel. In beide gevallen spelen psychologische prikkels om de duif voor kroost of partner zo snel mogelijk op het hok te laten terugkeren.

Fysiologische motivatie kan gebeuren via allerlei trucjes van de liefhebber, bijzondere voeding, snoepzaad en zelfs jaloezie is een uitstekend motivatiemiddel.

AFRICHTING

Een goede africhter zal zijn duiven de omgeving van het hok goed leren kennen.

Deze lokale verkenning komt ten goede aan de snelheid waarmee de laatste kilometers worden afgewerkt.

Daarnaast zal hij aandacht besteden aan het leerproces van alle fazen van de vlucht: eerst in de korf, dan los en aan zichzelf overgelaten. Dat leerproces vermindert de stress en verhoogt het zelfvertrouwen en de vliegmoed.

De africhting komt nauwelijks de beginoriëntatie maar des te meer de snelheid van terugkeer ten goede.

INVLOED VAN DE MASSA

Wat is beter? De massa of toch maar alleen? De duif is een kladvlieger en de meningen daaromtrent lopen ver uiteen. Maar men kan stellen dat duiven in klad een meeslepend gevoel kennen en dat deelname in een grotere massa een voordeel is, tezamen met een gunstige windrichting.

LIGGING

Heikel punt van discussie want daar spelen eens te meer massa en wind een bepalende rol net als de specialisatie van bepaalde streken over bepaalde afstanden...

INVLOED VAN HET WEER

Meteorologische factoren kunnen heel ongunstig uitpakken voor de duiven.

Vooraf mist, onweer en regen werken grote vertragingen en grote verliezen in de hand.

Ook de koude is een gevreesde tegenstander voor goede prestaties.

Onweer is één van de ergste vijanden van de duif. Onweer veroorzaakt elektrische ontladingen en daardoor atmosferische storingen.

Mist is ook bijzonder nadelig voor de reizende duiven. Zelfs nevelslierten vergroten de kans op verliezen.

Slecht zicht op de laatste twintig, dertig kilometer hoeft niet zoveel te deren, maar als

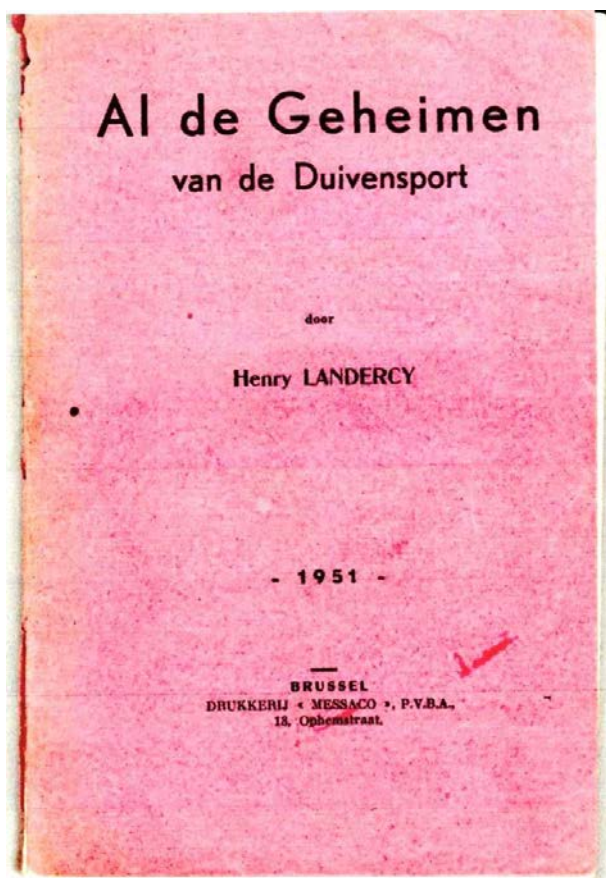
het op de lossingsplaats mistig of zelfs nevelig is, dienen duiven in de manden te blijven.

INVERSIE

Inversie, letterlijk omkering, is een minder bekend natuurverschijnsel.

Normaal daalt de temperatuur vanaf de bodem naar de hogere luchtlagen. Bij thermische inversie, omkering in de luchtlagen, zit een warme, vochtige luchtlaag gevangen tussen koudere lagen. Onder invloed van noord tot noordoostenwind verspreidt inversie zich over het hele land, vooral vanaf de kust, tot honderden kilometers ver.

De invloed van dit verschijnsel wordt door deskundigen heel verschillend beoordeeld. Sommigen stellen dat inversie aan de basis ligt van sommige rampvluchten met grote verliezen en andere onderzoekers hechten dan weer minder belang aan dit weerfenomeen (soms ook wel "zeedamp" genoemd).

ALLERLEI WEETJES...

Iemand die duiven houdt wordt een "duivenmelker" genoemd, maar dat heeft niets met "duivenmelk" of zo te maken.

Het woord melken is in dit geval een analogie van begrippen als geitenmelker en huisjesmelker: iemand die dieren kweekt of zaken gebruikt om van de opbrengst te leven. In het Pajottenlands dialect wordt een duivenliefhebber ook een "duivensjapper" genoemd. Sjappen betekent merken, tekenen.

In het Frans schijnt er geen courante alternatieve benaming voor "un colombophile", letterlijk een duivenliefhebber, te bestaan.

De feestdag van de duivenmelkers is 28 november, in feite de feestdag van Catharina Labouré, patroonheilige van de duivenliefhebbers.

Op die datum is er trouwens nog een duivenwijding in Aartselaar en een duivenprocessie in Kasterlee.

In Brussel werd de eerste duivenmaatschappij opgericht in 1826. Ze had als benaming "Libre d'Abeona". Naar verluidt zou deze maatschappij nog bestaan en in de Kapellestraat 10 gevestigd zijn.

Als rasechte "ket" moet ik toch ook iets vertellen over de duivensport in Anderlecht. Guillaume Stassart, die trouwens een straat naar hem genoemd kreeg, was een politicus herkomstig uit Diest en in die tijden reeds een virtuoos met het duivinnenspel. Hij inspireerde in zodanige mate dat een topkampioen als Norbert Norman uit Oostrozebeke, bezieler van de duivensport in West-Vlaanderen, zijn systeem ging uittesten, met alle succes van dien.

Meneer Stassart won overigens reeds in 1909 een vlucht uit Miramar en ondanks het verbod van de Duitse bezetter is hij blijven doorspelen, zelfs in 1918.

In 1876 werd "*La Colombe Joyeuse*" opgericht door de heren Martens, Van Damme en Toulet. Zij hadden hun eerste lokaal op de Parnassusberg en later in de Vlaanderenstraat. Na WO1 zijn ze naar de buurt rond de Grote Markt verhuisd onder het voorzitterschap van voormelde Stassart, later opgevolgd door de heer Warzee (trouwens de oprichter van "*Air Pigeon*", dat na WO2 voor het duivenvervoer met het vliegtuig instond).

"*La Colombe Joyeuse*" bestaat nog altijd en draagt intussen de titel van "koninklijke". Zij zorgde er tevens voor dat de radioberichten voor duivenmelkers tot stand kwamen.

De eerste uitzending van de inlichtingen voor duivenliefhebbers vond plaats met Pasen in 1929. Elke uitzending duurde ongeveer één minuut en werd traditioneel vlak voor het journaal geprogrammeerd. De presentator las hierbij de weersgesteldheid op de vluchtlijnen en kondigde de lossingsuren aan. Sedert enkele jaren werd deze uitzending afgevoerd en kunnen de liefhebbers alle nodige info op de zender Vier via teletekst op de pagina's 800 tot 813 bekomen.

Vanaf 1966 heeft "*La Colombe Joyeuse*", onder impuls van de alom gekende Dany Van Bael, internationale wedstrijden georganiseerd waarbij de vlucht uit Pau het paradepaardje is gebleven.

Dany Van Bael is spijtig genoeg en veel te vroeg in 2013 overleden. Hij was een vernieuwer met het hart op de juiste plaats, want jaarlijks werd er een groot deel van de opbrengsten aan een goed doel en/of gehandicaptenzorg geschonken.

Sedert 1983 is er een verbroedering met de "*Pigeon Palois*" in Pau ontstaan, wat ondertussen tot een jaarlijks weerkerend feest van de vriendschap tussen beide groepen is uitgegroeid.

"*Cureghem Centre*" is een andere maatschappij, die omstreeks 1948 werd opgericht en ook nog één van de

overblijvende en bestaande maatschappijen in het Brusselse is.

Deze maatschappij organiseert ook nog de jaarlijkse topwedstrijd uit Barcelona, een wedstrijd die de vergelijking met de finale van de Champions League in het voetbal kan doorstaan. Een overwinning in deze internationale wedstrijd betekent een plaats in de galerij der allergrootsten en onsterfelijke roem.

Andere lokalen in het Brusselse en Anderlecht: "*Le Faucon*", vroeger nog gevestigd in wat nu "*Ville de Bruges*" heet op het Dapperheidsplein; "*De Toekomst*" op de Itterbeeksebaan; "*De Biet*" in de wijk "*Bon Air*" en "*De Warande*", die we nog altijd kunnen terugvinden in de Neerpedestraat.

In Grimbergen waren er in 1975 nog meerdere lokalen actief in een "samenspel". Dat betekent dat die lokalen elk om beurt de duiven inkorfd en er een overkoepelende uitslag werd opgemaakt.

Er werd toen enkel ingekorfd voor de snelheidsvluchten uit Quiévrain (75 km) en Noyon (175 km). De inkorving geschiedde op zaterdagmiddag en -avond. De duiven werden op zondag gelost en je kon stellen dat met een normaal verloop alles tegen de middag achter de rug was.

In die gouden jaren was er een grote opkomst en deelnames van meer dan 2.000 duiven per wedstrijd en heel wat geld op de uitslag was toen schering en inslag. Dit ging dan ook met heel wat plezier en kermistoestanden gepaard.

Gedurende de vakantieperiode werden toen ook midweekwedstrijden georganiseerd en daar konden dan bijwijlen spectaculaire bedragen op de uitslagen te vinden zijn, zonder te spreken van de verliezers die dan opdraaiden voor het geluk van de winnaars... Die lokalen bevonden zich toen in Humbeek, Beigem, Verbrande Brug, Grimbergen en Strombeek.

In Strombeek-Bever waren er in 1975 nog 2 duivenlokalen. De ene maatschappij was gevestigd in de Meisestraat en heette "*Tijd geeft Raad*", maar iedereen kende dit lokaal beter als "*'t Kapelleke*" omdat het café rechtover een kapel gelegen was. Dit café is overigens reeds lang gesloten maar het kapelletje daarentegen is terug heropgebouwd.

Het andere lokaal was gevestigd aan de Grimbergsesteenweg en heette "*Hoop in de Toekomst*". Ook daar sloeg de tand des tijds toe en ook deze maatschappij werd opgedoekt.

Vandaag schrijven we 2016 en van de 190 duivenmelkers van 1975 blijft er vandaag in Strombeek-Bever exact nog één liefhebber over, namelijk ondergetekende...

In Grimbergen is nu nog één maatschappij actief en deze korft samen met de maatschappij van Wemmel nog wekelijks de duiven in. De Wemmelse maatschappij is gevestigd in het café "*Glazen Huis*" en wekelijks worden er in beide lokalen samen nog gemiddeld 500 duiven ingekorfd, enkel en alleen op de snelheidsvlucht uit Noyon (175 km).

Melkers die verder wensen te spelen dienen zich te verplaatsen naar Beersel, Liedekerke, Gooik, Kapelle-op-den-Bos of Anderlecht, al naargelang de deelnamestraat hen dat toelaat.

Inderdaad, sommige maatschappijen die niet graag een goede melker altijd de vroege prijzen zien wegkopen, kunnen de deelnamestraat beperken en daardoor goed spelende liefhebbers uitsluiten van deelname aan wedstrijden, tenminste toch op lokaal vlak.

Op nationaal noch op provinciaal vlak is dergelijke beperkingsmogelijkheid van kracht. Hoewel dit een regelrechte aanfluiting is van het gelijkheidsprincipe wordt dergelijke

maatregel, dikwijls dan nog uit eigen belang, gedoogd.

In Meise had men de maatschappij "*De witte pen*", in 1958 door Alfons Robyns opgericht. Ook in 1958 richtte de heer Van Doorslaer in Eversem de maatschappij "*Eerlijk duurt het langst*" op.

Tevens in 1958 stichtte de heer Jan Voet de maatschappij "*Eerlijk Vooruit*".

Tot in 2015 kende men ook nog de "*Koninklijke duivenbond van Vilvoorde*", die jarenlang door bedenker en bezieler Jean Brands met hart en ziel gedragen werd.

Erg belangrijk is toch ook even te verwijzen naar een standbeeld dat we terugvinden op de Pantserstroepensquare te Brussel (aan de rand van de bekende Vismarkt), van de hand van Victor Voets. Dat werd daar als eerbetoon aan de duifsoldaat én ter ere van de gesneuvelde duivenliefhebbers in de beide wereldoorlogen geplaatst.

Aan dit monument wordt nog jaarlijks door een delegatie van de "*Colombe Joyeuse*" een bloemenhulde gebracht, samen met de voorzitter van de KBDB.

De eerste Belgische duivenbond werd opgericht in 1910 met 15 afdelingen.

Na WO2, meer bepaald in 1947, waren er in België nog 175.380 *melkers*, terwijl dat cijfer in 1994 nog slechts 70.000 liefhebbers bedroeg.

Op dit moment ziet de situatie er steeds minder rooskleurig uit. Eind 2015 telde men nog 603 lokalen met een totaal van 22.960 spelende leden, als volgt onderverdeeld:

Vlaams Brabant: 85 lokalen, 3.274 leden;

Oost-Vlaanderen: 107 lokalen, 5.374 leden;

Antwerpen: 127 lokalen, 4.617 leden;

West-Vlaanderen: 64 lokalen, 3.109 leden;

de rest is in kleinere fracties verdeeld over Namen, Henegouwen, Waals Brabant,...

*Monument ter ere van
de oorlogsdieven van WO1 te Brussel.*

DUIVEN IN OORLOGSTIJDEN...

De duiven hebben, zoals vooraf reeds beschreven, een zeer grote rol gespeeld in en tijdens de oorlogen door de eeuwen heen. We zullen ons hier vooral beperken tot de 2 wereldoorlogen die ons land teisterden.

Tijdens WO1 werden in 1914 niet minder dan 70.000 duiven door de vijand opgeëist en in het Brusselse Jubelpark ondergebracht. Datzelfde jaar verbood men trouwens ook nog om duiven te laten uitvliegen wegens angst voor spionagedaden.

Tijdens WO2 werden er door een verordening van 1942 niet minder dan 1.200.000 duiven in Nederland afgemaakt.

HET BELEG VAN PARIJS IN 1870

Tijdens de Frans-Duitse oorlog (1870-1871) is bij het beleg van Parijs systematisch gebruik gemaakt van de moderne postduif. Dit gebeurde met name nadat de Duitsers in het

najaar van 1870 alle spoorwegverbindingen met Parijs hadden verbroken.

De duiven werden met luchtballonnen buiten Parijs gebracht en vervolgens met boodschappen in een kokertje aan de poot of in een holle veer tussen de staartpennen teruggestuurd.

Een zekere Dagron had voor dit doel een soort "microfotografie" ontwikkeld die het mogelijk maakte berichten tot maar liefst 800 maal te verkleinen. In Parijs projecteerde men de teksten op een lichtscherf, waardoor een zodanige vergroting tot stand kwam dat alles weer leesbaar werd.

Zodoende werd met een betrekkelijk klein aantal duiven een flink aantal ambtelijke en een kleine 100.000 privé-berichten Parijs binnen gebracht. Zo bleven de Parijzenaren op de hoogte van de gebeurtenissen in de rest van Frankrijk.

EN DE NASLEEP HIERVAN...

Sinds het beleg van Parijs zag iedereen in dat de postduif van grote betekenis voor de communicatie was.

Het Duitse leger richtte een militaire postduivendienst met stations in verschillende steden op.

De Franse regering liet in Parijs een postduivenstation voor 25.000 duiven oprichten en elk legerkorps kreeg een detachement van 500 duiven. Elke vesting die kans liep langere tijd te worden ingesloten kreeg maar liefst 1.000 duiven toegewezen.

Ook in Nederland ontplooiden men enige activiteiten op dit terrein.

Een Haagse postduivenvereniging deed op verzoek van het ministerie van oorlog een aantal proeven met afstandsvluchten. Er werd tevens een proefvlucht met 68 duiven vanuit een schip uit de kust van Den Helder gehouden. Men voorzag de plaatsing van postduiven in diverse forten en op kruisers.

In België werd in 1903 een officiële postduivendienst opgericht met een tweeledige taak: het fokken van duiven en het opleiden van militaire duivenverzorgers.

Bij de mobilisatie van 1914 beschikten het algemeen hoofdkwartier en de territoriale commando's over stationaire duivenhokken, terwijl het hoofdkwartier van het veldleger en de overige divisies verplaatsbare duivenstations hadden.

Er waren dan voldoende duiven en goed opgeleide duivenverzorgers. De berichten die per postduif werden verzonden waren in code. Voor langere berichten gebruikte men de methode die in 1870 was uitgevonden, een voorloper van de latere microfilm.

DE EERSTE WERELDOORLOG

Postduiven speelden een belangrijke rol in de eerste wereldoorlog. Alle betrokken partijen maakten gebruik van deze relatief betrouwbare manier om berichten te versturen.

Naar ruwe schatting zijn meer dan 100.000 duiven gebruikt, waarvan zo'n 95% de boodschap daadwerkelijk hebben overgebracht.

Dat hoge succespercentage was het gevolg van twee eigenschappen van de postduif :

enerzijds dat wonderlijke vermogen om altijd het thuishok terug te vinden (zelfs als dat voortdurend verplaatst werd), anderzijds de hoge vliegsnelheid.

Bij gemiddelde omstandigheden vliegt een duif makkelijk 80 km/uur. Zelfs voor een scherpschutter viel het niet mee dergelijke vogel uit de lucht te schieten. Sommige roofvogels hebben daar minder last mee en dat is ook de reden waarom er in de loop van de oorlog valken en haviken naar het front werden gebracht om duiven neer te halen.

Het relatief statistische karakter van WO1 maakte de inzet van postduiven praktisch erg toepasbaar.

Ze werden uit hun al dan niet mobiele hok genomen en in mandjes tot in de voorste loopgraven gebracht.

Ook op patrouillediensten nam men duiven mee, of op zee, in onderzeeboten en zelfs in tanks of vliegtuigen. De duiven deden hun job vaak onder extreem gevaarlijke omstandigheden: lawaai, gasaanvallen, beschietingen, bombardementen... Juist onder die hectische omstandigheden had men ze nodig omdat telefoon en telegraaf dan vaak onbruikbaar waren.

Lossing van een duif uit een tank tijdens WO1.

Postduiven brachten in totaal 717 berichten vanuit neergestorte vliegtuigen over.

Bij de slag aan de Aisne-Marne in 1914 werden 442 duiven gebruikt die 403 berichten konden afleveren.

De Duitse bezetters hebben toen alle Belgische postduiven (ruim 1 miljoen) in beslag genomen.

DE FRANSE HELDENDUIF VAILLANT

Op 4 juni 1916 werd "*Vaillant*" op fort Vaux tijdens de slag bij Verdun losgelaten, met in een kokertje de volgende boodschap: "*wij bezwijken langzamerhand aan de gasaanvallen en moeten dringend ontzet worden. Dit is mijn laatste duif. [getekend] commandant Reynal.*"

De duif keerde echter onmiddellijk terug in het fort omdat er teveel gas hing.

Bij een tweede poging lukte het wel en al viel het fort uiteindelijk toch in Duitse handen, herinnert een monument ter plaatse nog altijd aan deze duif die, vergiftigd door het gas, zijn hok stervend binnenvloog.

De duif ontving postuum medailles, werd opgezet en kreeg een ereplaats in het Franse legermuseum.

DE ANDERE HELDENDUIVEN...

In 1917 werd "*The Mocker*" geboren. Deze duif werd gewond bij zijn 52ste missie. Hij verloor zijn linkeroog en een deel van zijn schedel. Hij werd overgebracht naar Amerika en stierf er in 1937.

Een van de bekendste Duitse postduiven was de "*Kaiser*". Ook geboren in 1917 en getraind voor speciale missies doch gevangen door de Amerikanen. Hij werd overgebracht naar Amerika en zorgde voor heel wat succesvolle nakomelingen die geweldig presteerden in de postduivensport.

Verder had je nog andere beroemde duiven als "*Spike*", "*Big Tom*", "*Lord Adelaine*", "*Steady*", "*President Wilson*", "*Colonels Lady*" en de beroemdste van allemaal: "*Cher Ami*".

Cher Ami.

"*Cher Ami*" was één van de 600 duiven die door het US Army Signal Corps in Frankrijk werden ingezet. Hij bezorgde 12 belangrijke boodschappen binnen de Amerikaanse sector bij Verdun.

Bij zijn laatste tocht, in oktober 1918, werd hij door vijandelijk vuur zowel in zijn borst als zijn poot geraakt. Hij bereikte niettemin zijn hok. Het kokertje met het bericht bungelde nog net aan het kapot geschoten pootje. Die boodschap was afkomstig van Majoor Whittlesey's "*lost batallion*" van the 77th Infantry Division, dat geheel geïsoleerd van de andere Amerikaanse troepen was geraakt. Cher Ami had de 40 km naar het Amerikaanse hoofdkwartier afgelegd in 25 minuten en binnen enkele uren konden de Amerikanen het bataljon bevrijden en zodoende 194 mensenlevens redden!

Cher Ami werd onderscheiden met het Franse "Croix de Guerre avec Palmes" en overgebracht naar New York voor een heldenontvangst. Hij stierf in 1919 ten gevolge van zijn verwondingen en werd opgezet. Later kreeg hij nog een gouden medaille van de Amerikaanse postduivenorganisatie.

HOE WERDEN POSTDUIVEN INGEZET?

De mandjes waarin de vogels naar de frontlinie werden vervoerd, werden veelal op de rug van de postduivenverzorgers bevestigd, wat voor mens én dier weinig comfortabel was.

Om de krachten van de duiven te sparen had men korven gemaakt waarin de dieren afzonderlijk kunnen meeveren (zachtjes bewegen zonder harde schokken).

Bij de Duitse cavalerie werden de mandjes meestal vervangen door praktische zakken, zodat iemand op borst en rug een viertal duiven kon vervoeren. Soms werd een soort bakfiets gebruikt, zodat één man een groot aantal duiven snel kon overbrengen.

Het vervoer van de duiven naar de Duitse loopgraven.

Net als de manschappen stonden de duiven ook bloot aan het gevaar voor verstikking tijdens gasaanvallen. Daartoe werden gaskastjes meegenomen. Als mannen hun gasmaskers nodig hadden, werden de duiven

in die kastjes gestopt voor de nodige bescherming.

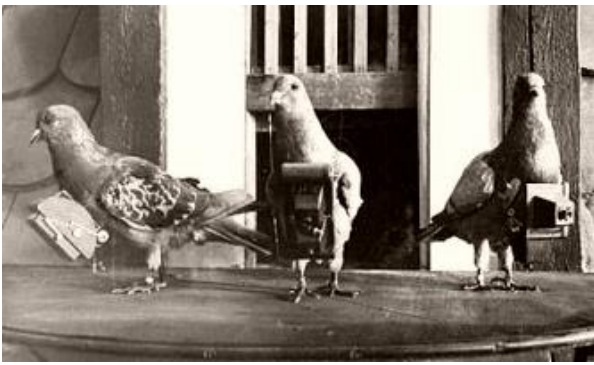

Bij een gasaanval werden de duiven in het gaskastje in veiligheid gebracht.

Ook werden duiven nog op een andere manier ingezet: voor spionagedoeleinden.

Al voor de oorlog hadden de Duitsers kleine fotoestellen ontwikkeld die bij de duiven voor de borst werden bevestigd. Terwijl de duif vloog, was het via een vernuftige mechaniek mogelijk om op bepaalde hoogte op diverse plaatsen opnames te maken van het landschap. Dat leverde bijvoorbeeld afbeeldingen op van vijandelijke loopgraven.

In enkele gevallen heeft men mandjes met duiven uit een luchtballon neergelaten. De mandjes hingen aan parachutes en sprongen na verloop van tijd automatisch open. De duiven bezorgden bijvoorbeeld berichten over vijandelijke troepenbewegingen.

Flinke fototoestellen voor spionageduiven...

Alle betrokken legers maakten gebruik van verplaatsbare hokken.

Deze voorziening, voor het eerst toegepast door een Franse officier, maakte het beter mogelijk duiven in te zetten bij een bewegend front. Daardoor nam de bruikbaarheid van de duif flink toe.

Een mobiel Frans duivenstation.

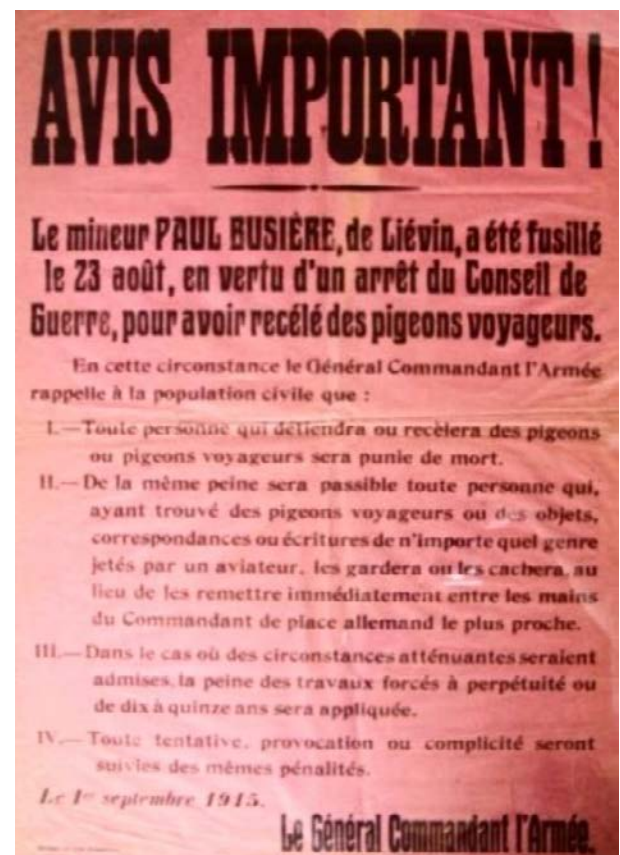
Een Londense bus, omgebouwd tot duiventil.

Aanvankelijk gebruikte men voor dit doel een gewone door paarden getrokken militaire wagen, maar wel speciaal als duivenhok ingericht. Later zag je aanhangwagens en vrachtauto's met een professionele hokinrichting. De verplaatsing van het hok stelde hoge eisen aan de duiven.

De duiven moesten de gelegenheid krijgen aan de nieuwe standplaats te wennen.

De eerste dagen moesten ze in volières en dergelijke om goed te kunnen rondkijken. Vervolgens liet men ze een paar dagen 's avonds vlak voor de schemering los en vanaf de vijfde dag kon dan een systematische training beginnen.

Veel training (dat wil zeggen over kleine afstanden wegbrengen en dan steeds verder) is sowieso een voorwaarde voor succesvolle inzet van postduiven. Op die manier konden de duiven ook aan de oorlogsomstandigheden wennen.

Strengere straffen voor het "houden of verbergen" van duiven: de troepen fusilleerden zelfs hun eigen burgers. (affiche Frans leger 01.09.1915).

Verplaatsbaar duivenhok uit WO1 te bezichtigen in Raversijde (domein prins Karel).

POSTDUIVEN: EEN ACHTERHAALD GEGEVEN?

Al voor de eerste wereldoorlog bestond er bij velen, ook militairen, ernstige twijfel aan het gebruik van duiven in de "moderne" oorlogsvoering met telefonie, draadloze telegrafie, zeppelins en vliegtuigen.

Die opvatting is afdoende gelogenstraft. Postduiven hebben voor alle strijdende partijen in de eerste wereldoorlog een belangrijke en soms cruciale bijdrage geleverd.

Die twijfel stak na afloop van deze eerste wereldoorlog natuurlijk weer de kop op en werd steeds sterker.

In Nederland bijvoorbeeld werd de militaire Postduivendienst van lieverlede uitgedoofd, zodat bij de mobilisatie in 1939 nog slechts een gering aantal hokken en een handvol verzorgers beschikbaar bleken te zijn.

De commandant van het veldleger schrok daar zo van dat hij begin 1940 een grondige reorganisatie en uitbreiding van de Postduivendienst voorstelde. De tekeningen

en bestekken lagen klaar op het moment dat het land door de Duitsers werd aangevallen.

Een van de eerste maatregelen van de Duitse bezetter was overigens de opdracht om alle postduiven te doden. Het belang van de postduif voor communicatie- en spionagedoeleinden werd dus toch nog wel hoog ingeschat. En terecht, zoals ook tijdens de tweede wereldoorlog zou blijken.

Engelse vliegtuigbemanning uit WO2 (Avro-Lancasterbommenwerpers) met duiven in geval van radiofalen of crash.

WO2: vervoerszakken voor duiven bij de U.S.-Army paratroopers (met de waarschuwing de duiven beter niet langer dan zes uur daar in te houden).

Zelfs na die tweede wereldoorlog is nog geruime tijd gebruik gemaakt van postduiven als aanvullend verbindingsmiddel.

De Oostenrijkse gendarmerie bijvoorbeeld nam tot 1974 altijd postduiven mee bij zoeken reddingsacties in de Alpen.

Dat was simpeler en effectiever dan radiotelefonie, die toen kostbare apparatuur vergde die dan op de koop ook nog eens 6 kg woog. Heel wat onfortuinlijke skiërs zijn met de hulp van postduiven gered geweest.

Goed om even te bedenken als men weer over "dakschijters" hoort praten...

Tijdens WO2 dropten de Britten met kleine parachutes ruim 17.000 duiven boven Frankrijk, België en Nederland ("operatie Columba"). In dat gedropte pakket zat telkens een duif, een omslag en een potlood.

De bedoeling was dat de vinder de bijgevoegde vragenlijst over de Duitse stellingen zou invullen en met de duif naar Engeland zou terugsturen.

En tot op vandaag ziet het U.S.-Army het nut van duiven op het slagveld in...

Een degelijke werking van onze VZW garanderen, het kost allemaal handvol geld.
En het lidgeld alleen dekt deze kosten natuurlijk niet.
Daarom zijn we onze sponsors, die ons financieel en logistiek willen steunen, zeer erkentelijk.

Interesse om ons gezamenlijk erfgoed ook een hart onder de riem te steken?
Of gewoon te tonen dat je de doelstelling van onze kring een warm hart toedraagt?
Neem dan gerust contact op met ons via erfgoedberla@live.com

Als sponsor word je een heel jaar lang op onze website, in al onze publicaties en in al onze nieuwsbrieven vermeld. En die hebben momenteel een oplage hebben van meer dan **1000 emailadressen**.

Bijkomend worden er tot **300 papieren exemplaren** van dit alles bij vrije beroepen, rusthuizen, culturele centra, in het gemeentehuis en bibliotheek enz. verspreid.

Vanaf een sponsoring van € 100 is de sponsor vrij om een banner of een reclamebord op een van onze jaarlijkse evenementen te zetten. We vragen wel dat de sponsor dan zelf instaat voor de plaatsing. En ter info: tijdens het jongste evenement in Oppem waren er ongeveer **2.000 bezoekers!**

Als kers op de taart kan bij sponsoring vanaf € 100 de opmaak gratis door onze graficus gedaan worden, wordt er ook een rechtstreekse doorklikmogelijkheid of QR naar jouw eigen website voorzien.

Voor de kleinere kaders moet je zelf een in te scannen lay-out of een elektronische versie te bezorgen.

We leveren natuurlijk een betalingsattest af dat je voor inbreng in de algemene onkosten van jouw bedrijf kan gebruiken.

Op de volgende pagina vind je prijzen en formaten.

Jan, Dirk, Hedwig
Het Berla-sponsorteam.

**SPONSORS
GEZOCHT**

65x45mm

BASF

We create chemistry

€ 50,-

65x45mm

CARROSSERIE BEUCKELAERE KOEKELARE

€ 50,-

65x45mm

SELEXION PC

PAGE COMPUTERS

Casselstraat 212 - 8970 Poperinge - T: 057/34.67.67
info@page.be - page.selexion.be

€ 50,-

130x90mm

ONE MATCH WONDER.

€ 100,-

65x90mm

How To Get Free Publicity To Sell Your Books

Julie Joyce
BookTourRadio.com

€ 75,-

203x143mm

WiFi-PUBLICity®

Digital Marketing Live

Free internet access
without login

3 dynamic landingpages

Instant
Publicity

Launching price:
EUR 1055 *

Content
Manager

- Easy to operate
- Can be scheduled individually

€ 300,-

*Yearly licence, 3-year contract

Tuïmachines
DUBOIS

onderhoud & herstelling
verkoop & verhuur
0477 58 52 33

Stwg op Aalst 71, 1745 OPWIJK
open: dinsdag tot vrijdag van 13u tot 18u
zaterdag van 10u tot 12u

VanOssel

Keukens, badkamermeubelen & inbouwkasten

Wilgenlaan 17 bus1
1861 Wolvertem (Meise)

Tel: 02/269.91.02

E-mail: van.ossel.keukens@telenet.be

www.vanosselkeukens.be

KEUKENS
CUISINES
ilwa

Galerij Artemis

Heidestraat 12 - 1861 Wolvertem

Verkoop en aankoop van antiek & kunst.
Groot aanbod van regionale, nationale en
internationale schilderijen.

O.a Edwin Ganz (Meise) en Karel De Bauw (Asse)

Voor afspraak: 0478 69 55 30

*speciaalzaak sinds 1912
voor alcoholische dranken,
rookwaren en geurlampen*

HUIS WILLEMS

Sint-Amandstraat 9
1853 Strombeek-Bever
tel. 02.267.78.90

Den beiaard
TAVERNE - RESTAURANT

keuken open van 12u tot 22u - woensdag gesloten - open op feestdagen

Brusselsesteenweg 48 - 1860 Meise - 02 269 70 04

 Banden ROELANTS
ceva tyre network

E-mail: info@bandenroelants.be
www.bandenroelants.be

Merchtemsesteenweg 62
1861 Wolvertem (Meise)
Tel: +32 (0)2 269 11 99
Fax: +32 (0)2 269 62 11

POORT[®]
CENTER

Klassieke en moderne sierpoorten
Industriële poorten en afsluitingen
Tuinafsluitingen
Geautomatiseerde poorten
Parlofonie en videofonie
Toegangscontrole en camerabewaking

Gratis offerte
02 270 49 62

www.poortcenter.be

Wil je deelnemen aan één van onze werkgroepen? Wil je zelf een werkgroep oprichten rond een bepaald thema? Laat het ons weten door het formulier in te vullen op: <http://goo.gl/VrNPCy>

Bezoek onze Facebook pagina,
je vindt ze op <https://www.facebook.com/erfgoedberla>

Interesse?

Je kan het formuliertje met je kandidatuur met de post sturen
of deponeren in de brievenbus Brusselsesteenweg 44 bus 1 aan de BIB te 1860 Meise.

Naam: _____ GSMnr: _____

Straat: _____ Nr: _____ Te: _____

Email: _____ @ _____

Losse medewerker? ☐	Vaste medewerker? ☐	Sponsoring? ☐	Website maken? ☐
Facebook maken? ☐	Foto's nemen? ☐	Archiveren? ☐	Brochure maken? ☐
Foto's scannen? ☐	Weblog maken? ☐	Organiseren? ☐	Teksten schrijven? ☐
Deelnemen vergaderingen? ☐	Documenten inscannen? ☐	Gewoon meehelpen? ☐	Rondleiding geven? ☐

Hieronder vind je misschien werkgroepen waar je bij wil aansluiten?

Algemene werkgroepen

- Archivering: Historisch archief
- Archivering: Inzamelen en digitaliseren
- Archivering: Kunstschaten
- Archivering: Verenigingsleven
- Marketing en vormgeving
- Tijdschrift en nieuwsbrief
- Praatcafé
- Organisatie evenementen
- Familiekunde
- Archeologie
- Toponiemen
- Monumentenzorg
- VZW Rechtspersoon
- ICT
- Contact met andere gemeentes
- Subsidiëring
- Fondsenwerving

Wergroepen rond specifieke onderwerpen

- Familie Bulthé (Vliegtuigbouwers)
- Vrije radio's
- IJskelders
- Zelf een werkgroep voorstellen

Omschrijving

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wergroepen rond de verschillende leefgemeenschappen

☐ Amelgem	☐ Nerom
☐ Eversem	☐ Oppem
☐ Hasselt	☐ Rossem
☐ Imde	☐ Sint-Brixius-Rode
☐ Limbos	☐ Slozen
☐ Meise	☐ Westrode
☐ Meuzegem	☐ Wolvertem

Weet nog niet maar word graag op de hoogte gehouden via email Per post

Openingsuren

Maandag	09:00-12:30 en 14:00-16:30
Dinsdag	09:00-12:30 en 14:00-16:30
Woensdag	09:00-12:30 en 14:00-16:30
Donderdag	09:00-12:30 en 14:00-16:30 en 16:30-18:00
Vrijdag	09:00-12:30 en 14:00-16:30
Op Afspraak	

Kantoor

Naam Kantoor	KBC Bank Wolvertem
Gemeente	1861 Wolvertem
Adres	Stationstraat 2A
Tel	02 272 45 10
Fax	02 272 45 11
Email	wolvertem@kbc.be

Sparen & beleggen**Verzekeren****Lenen****Betalen****Uw voertuig**

- > Autoverzekering
- > Motorverzekering
- > Brommerverzekering

Uw woning

- > Brandverzekering
- > Start2Rent - verzekeringspakket voor huurders
- > Schuldsaldoverzekering

Gezin en gezondheid

- > Familiale verzekering
- > Hospitalisatieverzekering
- > Ongevallenverzekering

Sleutelmomenten

Sommige gebeurtenissen in uw leven maken alles anders.
Zorg dat u goed voorbereid bent.

18 jaar
Verder studeren**Afstuderen**
Eerste inkomen**Een zaak starten****Trouwen**
Samenwonen**Wonen**

Uitgebreide informatie over betalen, lenen, sparen, verzekeren en fiscaliteit.

Kindje erbij**Uit elkaar****Met pensioen****Uw Pensioen als ondernemer****Overlijden**

Slimme oplossingen, aangepast aan uw situatie.

